

ETISKE PRINCIPPER

for MEDLEMMER af
MUSIKTERAPEUTERNES
LANDSKLUB
(MTL)

**Medlemmer af MusikTerapeuternes Landsklub
forpligter sig til at overholde følgende
etiske principper**

INDHOLD

Baggrund for udformning af etiske principper	2
Disponering.....	3
1. ANSVAR	5
2. KOMPETENCE.....	7
3. FORPLIGTELSER OVER FOR KLIENTER	8
4. FORTROLIGHED OG TAVSHEDSPLIGT.....	10
5. MUSIKTERAPEUTISKE METODER OG UDTALELSER.....	11
6. OFFENTLIGE UDTALELSER.....	13
7. PROFESSIONELLE RELATIONER	13
8. FORSKNING.....	15

Baggrund for udformning af etiske principper

Musikterapeuter i MusikTerapeuternes Landsklub arbejder ud fra følgende definition på musikterapi:

- Musikterapi er en videnskabeligt funderet behandlingsform som tager udgangspunkt i musikkens evne til at skabe kontakt og kommunikation. Musikken anvendes i en proces der har til hensigt at støtte og fremme f.eks. kommunikation, personlig udvikling, dannelse af relationer, læring, genoptræning, fysisk stimulation eller afspænding samt følelsesmæssige oplevelser, udtryk og erkendelser.

Det er musikterapeutens opgave at medvirke til at forbedre menneskers livsvilkår og livskvalitet, og at bruge musikken og dennes kvaliteter som et nuanceret redskab i dette arbejde. Musikterapeuten har gennem sin viden forudsætninger for at forandre forholdene for det enkelte individ, grupper og organisationer på en betydningsfuld måde. Mennesker og grupper, som musikterapeuten arbejder terapeutisk med, er ofte i en trængt livssituation som kan begrænse mulighederne for optimal eksistens. Sådanne erhvervsbetingelser stiller store krav til musikterapeutens etiske bevidsthed og er grundlaget for at MusikTerapeuternes Landsklub har valgt at formulere faglig-etiske principper. Betegnelsen "faglig-etisk" understreger den nødvendige sammenhæng mellem et højt fagligt og etisk niveau i musikterapeutens arbejde.

Principperne er udformet i den hensigt at de skal:

- tjene som støtte for musikterapeuter ved stillingtagen til etiske spørgsmål.
- beskytte klienter og deltagere i forskning (individer & grupper) mod uhensigtsmæssig og/eller skadelig behandling.
- være et grundlag for at tilliden til musikterapeutisk professionsudøvelse, formidling og forskning opretholdes.

De faglig-etiske principper danner grundlag for musikterapeuters faglige virksomhed, der er defineret som enhver formaliseret situation hvor musikterapeuten i egenskab af fagperson udøver erhvervmæssig virksomhed eller forskning i relation til individer, grupper eller organisationer. Sidstnævnte er i det følgende benævnt 'klient'.

Principperne er bindende for alle medlemmer af MusikTerapeuternes Landsklub under udøvelsen af enhver form for musikterapeutisk faglig virksomhed. Faglig virksomhed omfatter, men er ikke begrænset til: klinisk arbejde, behandling, undervisning, offentlig udtalelse, forskning, konsulent-arbejde, administrativt arbejde, planlægningsvirksomhed samt organisations- og personalearbejde. De faglig-etiske principper bør ligeledes efterleves i erhvervmæssige situationer, hvis indhold ikke umiddelbart kan karakteriseres som musikterapeutisk faglig virksomhed, men som udøves af musikterapeuter og bygger på færdigheder opnået i musikterapiuddannelsen.

De danske fag-etiske principper er forenelige med de etiske principper for European Music Therapy Confederation, EMTC.

Disponering

Principperne er organiseret i afsnit som hver dækker grundlæggende forhold vedrørende musikterapeuters arbejdssituation og erhvervsvirksomhed, og som er underopdelt i hovedregler og mere detaljerede præciseringer og eksempler. Disse præciseringer og eksempler indgår for at konkretisere principperne. Hverken principper eller præciseringer og eksempler må opfattes som fuldt dækkende for de situationer som kan opstå i musikterapeutisk erhvervsudøvelse.

Musikterapeut-erhvervet befinder sig i en kontinuerlig udviklingsproces; der sker en stadig tilgang af ny viden og metoder. Det er derfor vigtigt at diskussionen om, og udviklingen af, faglig-etiske principper til stadighed foregår. Principperne bør imidlertid også

afspejle grundlæggende menneskelige og mellemmenneskelige forhold, og må derfor have en høj grad af stabilitet.

Musikterapeuten efterlever altid de faglig-etiske principper og lader sig ikke påvirke til at bryde disse. Det er enhver musikterapeuts etiske bevidsthed, ansvarsfølelse og faglige kompetence som skaber grundlaget for at dette efterleves, også i sammenhænge hvor arbejdsopgaverne vanskeligt løses i forhold til disse formelle regler.

Grundlæggende principper

Et grundlæggende princip er at ethvert menneske har krav på respekt for sin personlige integritet, og på at den ikke antastes.

Musikterapeuters erhvervsudøvelse finder sted i overensstemmelse med dette princip. Musikterapeuten er derfor opmærksom på forhold i arbejdssituationen, eller hos ham/hende selv, der kan true princippet om respekt for personlig integritet.

Ud fra et videnskabeligt erkendelsesgrundlag arbejder musikterapeuten for at fremme menneskers muligheder for selvindsigt og selvbestemmelse. Musikterapeuten arbejder for at mindske menneskelige lidelser og bedre menneskers livsvilkår.

Musikterapeuten holder sig orienteret om den faglige udvikling inden for sit område og arbejder for til stadighed at øge sine kompetencer. Musikterapeuten tilstræber gennem supervision bevidsthed om sine faglige og menneskelige stærke og svage sider, således at han/hun realistisk kan vurdere hvilke arbejdsopgaver han/hun kan og ikke kan påtage sig.

De faglig-etiske principper kan ikke være dækkende for enhver situation. Som hovedregel gælder at der tages hensyn til alle berørte parter. Hvis dette ikke er muligt gør musikterapeuten opmærksom herpå, og overvejer det etisk forsvarlige i at fortsætte opgaven under de givne betingelser. Det kan være nødvendigt at musikterapeuten

meddeler opdragsgivere hvilke krav musikterapeutens faglige etik stiller.

Musikterapeuten forvisser sig om, at der i hans/hendes ansættelsesbetingelser ikke findes forhold der hindrer ham/hende i at leve op til de krav, de faglig-etiske principper stiller.

1. ANSVAR

Principper

A. Musikterapeuten har ansvar for konsekvenserne af sit arbejde og forsikrer sig så indgående som muligt om at hans/hendes arbejdsindsatser ikke misbruges.

B. Musikterapeuten afstår fra enhver handling eller udtalelse som indebærer et angreb på individers værdighed. Musikterapeuten er opmærksom over for, at hans/hendes viden og erfaring ikke anvendes til at krænke, udnytte eller undertrykke individer.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten tager selvstændigt ansvar for sit faglige virke, men må samtidig gøre sig klart at han/hun af andre opleves som repræsentant for sin faggruppe.

2. Musikterapeuten tager hensyn til såvel klientens/undersøgelsesdeltagers interesser som til arbejdsgivers/opdragsgiveres interesser. Hensynet til klienter og undersøgelsesdeltagere går dog forud for musikterapeutens og/eller kollegers interesser, såvel som for hans/hendes arbejdsgivers/opdragsgivers interesser.

3. En musikterapeut, som underviser i anvendelsen af musikterapeutiske arbejdsmetoder, har ansvar for at også metodens styrke og svagheder og mulige etiske konsekvenser inddrages i undervisningen.

2. KOMPETENCE

Principper

A. Musikterapeuten arbejder i overensstemmelse med videnskabelige principper og underbygget erfaring, og vedligeholder til stadighed sin professionelle kompetence. Musikterapeuten vælger adækvate arbejdsmetoder i forhold til den givne opgave.

B. Musikterapeuten tager hensyn til sine faglige og personlige styrker og begrænsninger i forhold til de arbejdsopgaver, han/hun påtager sig, og deltager løbende i supervision.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten overvejer arbejdsopgavens karakter og omfang i forhold til sin egen kompetence. Hvis musikterapeuten vurderer, at han/hun savner tilstrækkelig kompetence, afstår han/hun fra at påtage sig opgaven eller søger vejledning. Hvis en musikterapeut afstår fra at påtage sig en opgave af denne grund, søger han/hun i videst muligt omfang at medvirke til, at opgaven løses på anden måde.

2. Musikterapeuten udviser særlig varsomhed, når han/hun anvender metoder, som han/hun ikke fuldstændigt behersker.

3. Musikterapeuten skal holde sig orienteret om den videnskabelige og faglige udvikling indenfor sit arbejdsområde.

4. Musikterapeuten må ikke for personlig eller økonomisk vindings skyld fremme et arbejde som han/hun ikke finder tilstrækkeligt kvalificeret.

5. Hvis en musikterapeut har personlige problemer af en sådan art og i en sådan grad at de påvirker hans/hendes erhvervmæssige udøvelse søger han/hun professionel hjælp for at afklare situationen.

3. FORPLIGTELSER OVER FOR KLIENTER

Principper

A. Musikterapeuten viser respekt for individets personlige integritet og tilgodeser klientens selvbestemmelsesret.

B. Musikterapeuten oplyser så forståeligt som muligt klienten om planlagte tiltag, således at denne kan vælge at deltage eller ej (informeret samtykke).

C. Musikterapeuten udnytter ikke sine erhvervsmæssige forbindelser til at skaffe sig urimelige fordele eller gevinster.

Præciseringer og eksempler

1. Klientens deltagelse i et kontaktforhold er frivillig. I arbejdet med børn, personer med svære erhvervede hjerneskader, svært sindslidende patienter, klienter med betydelige psykiske og fysiske funktionsnedsættelser, eller i tvingende akutte situationer, kan frivillighedsprincippet afviges under hensyntagen til gældende lovgivning. Men også her skal en samarbejdsrelation efterstræbes.

2. Når musikterapeuten kommer i kontakt med klienter som er anbragt under tvang, eller som er anbragt under indirekte tvang, bør musikterapeuten gøre sig bevidst om sin egen rolle, hvorved han/hun først og fremmest tager stilling til om de musikterapeutiske tiltag er til hjælp for klienten trods tvangssituationen. Forsøg på at få klienten til at røbe noget som denne ikke ønsker, eller på en anden måde søge at fremdrage materiale, som ikke er umiddelbart nødvendigt for den behandlingsmæssige situation, undgås.

3. Musikterapeuten medvirker ikke i aktiviteter som sigter mod med fysiske eller psykiske tvangsmidler at

- aftvinge oplysninger eller tilståelser.
- søge at få nogen til at afsløre, benægte eller ændre egen eller andres livsanskuelser, politiske, religiøse, etiske overbevisninger eller seksuelle orientering.

4. Musikterapeuten forsøger aktivt at forhindre at musikterapeutisk

viden anvendes i sådanne aktiviteter som angivet i pkt. 3.3., uanset angivet formål.

5. Hvis musikterapeuten har påtaget sig det erhvervs-mæssige ansvar for behandling eller rådgivning og påbegyndt denne, må han/hun så vidt muligt træffe en tilfredsstillende aftale med klienten om behandlingens/rådgivningens afslutning og/eller overdragelse til anden kompetent person, hvis en sådan afslutning og/eller overdragelse skønnes nødvendig. Musikterapeutens ansvar vedvarer indtil anden kompetent person har påtaget sig den videre behandling/rådgivning.

6. Musikterapeuten tilstræber at være bevidst om sine egne behov, holdninger og værdier, og om sin egen rolle i kontaktforholdet. Han/hun misbruger ikke sin magt og stilling ved at udnytte klientens afhængighed og tillid.

7. Musikterapeuten undgår erhvervsmæssig forbindelse med klienten hvis der foreligger en potentiel forstyrrende udenomsprofessionel forbindelse med denne.

8. En musikterapeut må ikke modtage honorar for konsultation eller på anden måde etablere et terapeut/klientforhold til en studerende, som han/hun underviser og/eller skal eksaminere.

9. Seksuel omgang mellem musikterapeut og klient må ikke forekomme.

10. Når der indgår økonomiske forhold mellem musik-terapeut og klient, skal de økonomiske vilkår være aftalt på forhånd.

11. Musikterapeuten må nøje vurdere de følger, det kan have, hvis hun/han modtager gaver eller andre ydelser fra klienten ud over honorar.

12. Når det er muligt at få relevant musikterapeutisk behandling/rådgivning inden for offentlig virksomhed uden eller med ringe afgift, skal musikterapeuten oplyse klienten om dette.

13. Musikterapeuten anvender ikke sin ansættelse til at skaffe sig egne konsulentjobs eller klienter hvis han/hun der igennem sætter klientens/institutionens rettigheder på spil eller bringer tilliden til

erhvervsudøvelsen i fare.

14. Musikterapeuten afstår fra at udsætte klienten for unødvendige undersøgelser eller behandlinger.

4. FORTROLIGHED OG TAVSHEDSPLIGT

Principper

A. Musikterapeuten er – med de undtagelser der følger af lovgivningen eller som angives i dette afsnit – underkastet tavshedspligt med hensyn til forhold som han/hun erfarer under udøvelsen af sit erhverv. Dette gælder også tavshedspligt vedr. selve eksistensen af klientrelationen.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten fastholder ikke tavshedspligten hvis han/hun her igennem risikerer at skade klienten. Undtagelse fra tavshedspligten gøres hvis åbenbare farer foreligger for klienten eller andre. Men oplysningerne må da kun gives til den som er i stand til at iværksætte adækvat tiltag i den opståede situation.
2. Undtagelse fra tavshedspligten kan gøres hvis klienten selv ønsker at oplysningerne skal udleveres til en given person eller institution. Sådanne oplysninger skal meddeles direkte til den af klienten angivne.
3. Musikterapeuter, som indgår i arbejdsgrupper, må med klientens samtykke udlevere oplysninger om klienten til andre i gruppen hvis dette er til gavn for klienten.
4. Når musikterapeuten modtager vejledning eller supervision med hensyn til en klient skal supervisor og supervisand overholde tavshedspligt, således at navn og andre identificeringsdata undgås, med mindre de er nødvendige.
5. Musikterapeuter, som anvender casemateriale i undervisning, publikation eller anden offentlig sammenhæng, skal på forhånd have

sikret sig tilladelse fra den, oplysningerne gælder, og sikret sig at materialet er tilstrækkeligt anonymiseret.

6. Når musikterapeuten dokumenterer sit arbejde indeholder fremstillingen kun nødvendige data og udtalelser.

7. Journaler, skriftlige dokumenter, indspillet materiale eller øvrigt materiale med tilknytning til terapien skal opbevares således at aktuel eller fremtidig tilgang til materialet er umulig.

8. Ved optagelse af klienter på audio-/video-/fotooptagelse kræves altid klientens samtykke. Til fremvisning/afspilning eller anden anvendelse kræves endvidere en dokumenteret tilladelse, af hvilken det fremgår hvornår, for hvem og i hvilken form, de pågældende optagelser kan anvendes. Der skal ligeledes foreligge en erklæring om hvor længe optagelserne opbevares.

Klienten kan trække sin tilladelse tilbage, hvorefter optagelserne omgående slettes eller tilintetgøres. Det påhviler den, der har ansvaret for optagelserne, at sikre at disse regler overholdes. Hvis den ansvarlige ikke længere er i stand til at udøve denne funktion overdrages ansvaret til en anden, eller materialet tilintetgøres. Det stedfundne meddeles klienten.

Hvis klienten er mindreårig, eller anses for at være ude af stand til at tage vare på sig selv, indhenter musikterapeuten under hensyntagen til al rimelig selvstændighed hos klienten de ovennævnte tilladelser hos forældre eller værge.

9. Musikterapeuten informerer, når der er behov herfor, arbejdsgivere og klienter om de for musikterapeuter gældende regler med hensyn til fortrolighed og tavshedspligt.

5. MUSIKTERAPEUTISKE METODER OG UDTALELSER

Principper

A. En musikterapeutisk behandling skal udformes ud fra en formuleret problemstilling og under overvejelser af formålstjenlige metoder.

B. Musikterapeuten skal tilstræbe at formulere sine udtalelser på en sådan måde at de ikke kan misforstås eller misbruges. Udtalelsen skal være afpasset efter sin modtager.

C. Musikterapeuten videregiver musikterapeutiske metoder og teknikker på en måde så deres mulige indvirkning på klienten står klart. Dette således at eventuelle brugere af de musikterapeutiske metoder og teknikker er klar over det ansvar der følger med anvendelsen.

D. Musikterapeuten vælger sine arbejdsmetoder ud fra en faglig vurdering af klientens behov.

Præciseringer og eksempler

1. I udtalelser indgår kun sådanne oplysninger som er relevante for problemstillingen og for de praktiske afgørelser som udtalelsen eller andet skriftligt dokument skal ligge til grund for.
2. I udtalelsen vurderer musikterapeuten selv terapien og drager selv slutninger på den og overlader ikke dette til modtageren. Af udtalelsen fremgår musikterapeutens vurdering af sikkerheden af den gjorte udtalelse. Det bør ligeledes fremgå om eventuelle ønskede vurderinger ikke er mulige at give. Største forsigtighed skal iagttages når musikterapeuten anvender begreber som omhandler normalitet og patologiske forhold.
3. Ved afslutning af terapien informerer musikterapeuten på en forståelig måde klienten om sin opfattelse og en eventuel udtalelses indhold. Undtagelser kan gøres når klientens alder, tilstand eller lignende umuliggør sådan information. Hvis nogen anden formidler informationen forsikrer musikterapeuten sig om at den videregivne information er korrekt.
4. Musikterapeuten giver ikke individuelle råd og/eller foretager vurderinger hvis han/hun ikke har førstehåndskendskab til klienten eller kender dennes forhold. Denne bestemmelse gælder ikke supervision og konsultation.

6. OFFENTLIGE UDTALELSER

Principper

A. Når musikterapeuten udtaler sig i egenskab af musikterapeut tilstræbes saglighed og klarhed.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten informerer om musikterapi og musikterapeutisk erhvervsvirksomhed på en sådan måde at misopfattelser eller skade for erhvervet eller musikterapien undgås.
2. Musikterapeuten indgår ikke i en offentlig debat i massemedierne i forbindelse med kritik fra en klient, hvis dette bryder reglerne om tavshedspligt, som de er angivet i principperne i afsnit 4.
3. Hvis musikterapeuten udtaler sig som repræsentant for faget må det ikke sammenblandes med udtalelser som får karakter af personlig reklame.
4. Annonceringen i forbindelse med salg af musikterapeutiske ydelser skal være redelige og tydelige og må ikke indeholde løfter om udokumenterede resultater.
5. En musikterapeut publicerer i eget navn kun arbejder som fuldt ud er hans/hendes egne, eller til hvilke han/hun har ydet væsentlige bidrag.
6. En musikterapeut forsøger ikke at undertrykke eller forhindre offentliggørelse af kritik af hans/hendes arbejde.

7. PROFESSIONELLE RELATIONER

Principper

- A. Musikterapeuten respekterer kollegers og andre faggrupperes særlige kompetence, forpligtelser og ansvar.
- B. Musikterapeuten er opmærksom på om han/hun i sin behand-

ling/rådgivning kan anvende andre faggruppers kompetence, tekniske og administrative ressourcer til gavn for klienten.

C. Musikterapeuten giver adækvat oplysning til opdragsgiver og/eller berørt personale om de etiske normer og andre forskrifter som gælder for musikterapeuters arbejde.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten kan virke som konsulent i forhold til anvendelse af musikterapeutiske metoder i andre faggruppers arbejde.
2. Musikterapeuten anvender kun sådanne erhvervsbetegnelser som uddannelse, legitimation og ansættelsesforhold berettiger til.
3. Musikterapeuten afstår fra usaglig vurdering af kolleger og deres arbejde, men fremfører saglig kritik.
4. Musikterapeuter, som bliver opmærksom på at en kollega bryder musikterapeuternes etiske retningslinjer, stræber efter i første omgang sammen med kollegaen at korrigere situationen. Hvis dette er virkningsløst meddeler han/hun kollegaen at han/hun agter at fremføre sin kritik over for MTLs bestyrelse. Hvis heller ikke denne advarsel medfører acceptabel ændring fremføres kritikken over for bestyrelsen.
5. Hvis en musikterapeut får henvendelse fra en klient eller opdragsgiver, som allerede har en erhvervmæssig relation med en anden musikterapeut, aftaler han/hun med klienten at vedkommende kontaktes, og oplyser at klientforhold først kan etableres når dette er sket, og en faglig vurdering er foretaget.
6. Klientens samtykke indhentes, inden musikterapeuten kontakter andre som har eller tidligere har haft en behandlingsmæssig relation til klienten.
7. Hvis musikterapeutens ansættelsesvilkår medfører at han/hun ikke kan tilgodese klientens interesser klargøres problemet for alle involverede parter.

8. FORSKNING

Principper

A. Musikterapeuter, som arbejder med forskning, skal være opmærksomme på at de valgte forskningsproblemer og spørgsmål først og fremmest belyses på en sådan måde at de giver viden som kan fremme udvikling af menneskers livsvilkår og livskvalitet.

B. Musikterapeuten har ansvar over for de personer som er genstand for/deltager i forskningen.

C. Musikterapeuten har ansvar for at forskningsarbejdet gennemføres i overensstemmelse med videnskabelig praksis.

D. Musikterapeuten skal redegøre for meningen med forskningens resultater.

Præciseringer og eksempler

1. Musikterapeuten foretager ved planlægningen af forskningen en vurdering af hvorvidt projektet tilfredsstillende opfylder de faglig-etiske krav.
2. Før et forskningsprojekt sættes i gang må der foretages en vurdering af risikoen for at enten selve dataindsamlingen eller resultaterne i sig selv kan komme til at få utilsigtet og negativ effekt for de mennesker eller grupper, som danner datagrundlaget for projektet. Disse momenter må vurderes i forhold til muligheden for at forskningsprojektet giver kundskaber som kan fremme menneskers livskvalitet og livsvilkår. Risiko for utilsigtede negative virkninger af at deltage i projektet må ikke forekomme.
3. Når det kan antages at der i forbindelse med forskningen er brug for opfølgning hos undersøgelsesdeltagere skal forskeren angive i forskningsplanen hvordan dette skal ske.
4. Et medlem, der ønsker at gennemføre en forskningsundersøgelse, kan søge MTLs godkendelse af om forskningsundersøgelsen tilfredsstillende opfylder de faglig-etiske krav til musikterapeutisk virksomhed/forskning. Der formuleres en skrivelse som forelægges og vurderes af MTLs bestyrelse.

Skrivelsen skal indeholde en redegørelse for de faglig-etiske problemer, og hvordan de faglig-etiske krav er planlagt varetaget.

5. Alle personoplysninger registreres og lagres under iagttagelse af streng fortrolighed og følger datatilsynets anbefalinger. Afrapportering sker i former som umuliggør identificering af den enkelte undersøgelsesdeltager.

6. Undersøgelsesdeltagere skal i størst muligt omfang have information om hensigt, metoder og forventede effekter af undersøgelsen, og alle øvrige indslag i undersøgelsen som rimeligvis kan tænkes at påvirke villigheden til at deltage. I øvrigt henvises til 4 B.

7. Dersom en klient indgår som deltager i et forskningsprojekt og udsættes for noget som ikke er et nødvendigt led i en erhvervmæssig ydelse til vedkommende som klient, må det i særlig grad understreges at han/hun til enhver tid frit kan afstå fra at deltage. Informeringen sker under former som giver faktisk valgfrihed for den enkelte.

8. Ved indhentning af informeret samtykke til deltagelse i forskningsprojekter skal forskeren være speciel varsom hvis forsøgspersonen står i et afhængighedsforhold til ham/hende.

9. Hvis en undersøgelsesdeltager er mindreårig eller er underlagt værge/formyndere må informeret samtykke med tilbørligt hensyn til de berørte personers selvstændighed indhentes.

10. Det påhviler forskeren, om muligt, at delagtiggøre forsøgspersoner og øvrige af undersøgelsen direkte berørte personer i resultaterne.

9. AGTINDSIGT

Musikterapeuten bør gøre sig bekendt med lov om offentlighed i forvaltningen ('offentlighedsloven'), samt justitsministeriets gældende vejledning om samme.